

Blauwdruk grensoverschrijdend gedrag

Opgesteld door de Werkgroep normenkader GOG, bestaande uit:

- Mark Boetekees
- Michiel van Dijk
- Herman de Haan
- Emiel Krijt
- Jan Loorbach
- Rosalie Tamminga

Bezoekadres

Papendallaan 60, Arnhem

Postadres

Postbus 302, 6800 AH Arnhem

Telefoon

+31 (0)26 483 44 00

Email

info@nocnsf.nl

Web

nocnsf.nl

Partners: [Nederlandse Loterij](#) [AD](#) [Heineken](#) [H2](#) [Rabobank](#)

Inleiding

Voor specifieke integriteitsschendingen zoals matchfixing en seksuele intimidatie zijn daarop toegesneden blauwdrukken ontwikkeld door NOC*NSF. Met deze blauwdrukken wordt gezorgd voor meer uniformiteit binnen de sport op betreffende onderwerpen, bijvoorbeeld door duidelijke definities en tuchtrechtelijke kaders.

Voor andere gedragingen die worden aangeduid met de term grensoverschrijdend gedrag ("GOG") is er nog geen eenduidige definitie en ontbreekt het aan duidelijke tuchtrechtelijke kaders voor de georganiseerde sport. Daarom is de werkgroep normenkader GOG gevormd. De werkgroep heeft deze blauwdruk grensoverschrijdend gedrag ontwikkeld, waarin ook een normenkader is opgenomen nu het daaraan tevens ontbrak.

De blauwdruk GOG bestaat uit de volgende elementen:

- een definitie voor de term GOG;
- een normenkader waarvan de sport vindt dat we op die wijze binnen de sport met elkaar behoren om te gaan;
- een korte uitleg dat diverse routes mogelijk zijn bij signalen; en
- tuchtrechtelijke kaders wanneer de route van het tuchtrecht wordt genomen.

In deze blauwdruk wordt de definitie beschreven die (bij voorkeur) sportbreed zou moeten worden omarmd in Nederland. De definitie biedt een basis om een verdere inkleuring te geven aan het begrip GOG en de definitie kan worden gebruikt voor allerlei doeleinden. Daarnaast is het voor iedere sportbond verplicht om die definitie op te nemen in zijn eigen regelgeving. Ook andere sportorganisaties kunnen deze definitie gebruiken, wat verdere unificatie ten goede komt.

De definitie geeft op zichzelf weinig inkleuring aan het begrip GOG. Er worden met die definitie geen handvatten aangereikt hoe we binnen de sport met elkaar behoren om te gaan. Daarom is een algemeen normenkader GOG ontwikkeld. Dit normenkader heeft een verplichtend karakter. Dit laat onverlet dat iedere sport een eigen (meer uitgewerkt) normenkader kan hebben (bijvoorbeeld door gedragscodes) zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan het overkoepelende normenkader voor de gehele sport. Doel van dit normenkader is om zo veel mogelijk helderheid te scheppen betreffende GOG mede ten behoeve van een veilig sportklimaat. Het normenkader dient dan ook een plek te krijgen in de praktijk, waarbij de praktijk het handelen afstemt op dit normenkader en eventuele verdere uitwerkingen. Het is een startpunt voor sportbonden om hun verantwoordelijkheid te nemen om met het onderwerp aan de slag te gaan. Niet om een 'vinkje' te kunnen zetten maar om urgentie en awareness te creëren binnen de geledingen van de bond.

Naast de definitie en een normenkader bevat deze blauwdruk een korte beschrijving van routes wanneer sprake is van een signaal. Afhankelijk van de aard en de ernst zal de ene route wenselijker zijn dan de andere en het tuchtrecht is zeker niet altijd de meest aangewezen route. Ook kan er samenloop zijn met bijvoorbeeld het arbeidsrecht of strafrecht, waarbij andere kaders gelden voor de duiding van een signaal. Nadrukkelijk wordt gesproken over duiding. Dat sprake is van een signaal maakt niet dat automatisch sprake is van GOG. Daarvoor zal binnen een route moeten worden gekeken wat er mogelijk aan de hand is.

Meer handvatten rondom de mogelijke routes zullen zijn te vinden in de thans nog in ontwikkeling zijnde handreiking “zorgvuldig omgaan met signalen rondom integriteit” van NOC*NSF.

Signalen waarbij mogelijk sprake is van GOG kunnen in het sporttuchtrecht terecht komen en daar worden opgepakt. Deze blauwdruk biedt daarom ook tuchtrechtelijke kaders, met bijvoorbeeld aandacht voor verjaring. De kaders gelden straks voor alle bij NOC*NSF aangesloten sportbonden, ongeacht of zij het tuchtrecht zelf uitvoeren of dat laten uitvoeren door het ISR (Instituut Sportrechtspraak).

De werkgroep realiseert zich dat de maatschappij continu aan verandering onderhevig is én daarmee ook de sport. Deze blauwdruk moet dan ook worden gezien als een ‘dynamisch’ document en de werkgroep adviseert dan ook om deze blauwdruk periodiek te evalueren en waar nodig te herijken.

Deze blauwdruk bevat diverse onderdelen met een verplichtend of verplicht karakter. Deze onderdelen zijn allen voorzien van een nadere toelichting. Deze toelichting moet gezien worden als een wezenlijk en integraal onderdeel. Bij een uitleg over bijvoorbeeld de definitie dient deze toelichting meegenomen te worden.

Vanwege het verplichtende of verplichte karakter zal het volgende gelden voor implementatie door de sportbonden:

- Iedere sportbond is verplicht de definitie van GOG op te nemen in een eigen reglement.
- Voor het normenkader geldt dat iedere sportbond verplicht is om te komen met kaders zoals bijvoorbeeld een gedragscode, waarbij het normenkader geldt als leidraad en geen afbreuk gedaan mag worden hieraan. Het staat de sportbond vrij op welke plek en welke wijze het normenkader wordt uitgewerkt.
- Voor de tuchtrechtelijke kaders geldt dat kan worden volstaan met een verwijzing naar een tuchtrechtreglement van het ISR zodanig dat de leden van de sportbond (en aangeslotenen) daaraan onderworpen zijn of een volledige en integrale overname in eigen reglementen.
- Voor alle genoemde mogelijkheden geldt dat alvorens hiertoe wordt overgegaan een besluit van de Algemene Ledenvergadering van de sportbond noodzakelijk is. Rekening houdend met het feit dat hiervoor voorbereiding met mogelijk (externe) ondersteuning noodzakelijk is en sommige sportbonden slechts één Algemene Vergadering per jaar organiseren, krijgen alle sportbonden in 2023 en in 2024 de tijd voor invoering.
- NOC*NSF gaat samen met sportbonden het gesprek aan om te bezien of opname van de blauwdruk GOG in de MKE noodzakelijk is om implementatie voor 2025 te realiseren.
- NOC*NSF geeft ondersteuning bij de implementatie.

Definitie GOG

Voor de definitie van GOG zijn bestaande omschrijvingen geanalyseerd. Op grond daarvan is besloten om een brede definitie te hanteren. De definitie is open en tijdloos (en ook toepasbaar in de toekomst). Met die aanpak wordt het risico vermeden dat bepaalde gedragingen minder belangrijk lijken omdat deze niet benoemd zijn.

Definitie:

Grensoverschrijdend gedrag is elke vorm van handelen en/of nalaten dat als doel en/of gevolg heeft dat de waardigheid en/of veiligheid van één of meerdere personen wordt aangetast.

Iedere sportbond **dient** deze definitie letterlijk op te nemen in zijn regelgeving. Een verwijzing naar regelgeving van het ISR volstaat niet. Daarnaast moet reglementair worden voorzien in tuchtrechtelijke strafbaarstelling van GOG. Zie daarvoor de tuchtrechtelijke kaders.

Toelichting bij de definitie

GOG ten opzichte van andere integriteitsschendingen

De definitie van GOG maakt duidelijk dat het moet gaan om gedragingen die gericht zijn op een persoon (of meerdere personen). Daarbij maakt het niet uit of degene de gedraging daadwerkelijk als GOG heeft ervaren. Het gaat zowel om het doel als het gevolg. Wanneer wordt gesproken over een persoon in de definitie kan daarmee zowel een rechtspersoon als een natuurlijk persoon worden bedoeld. Dit betekent dat GOG zich ook kan richten op een rechtspersoon. Andersom kan een rechtspersoon zich ook schuldig maken aan GOG. Wanneer wordt gesproken van een handelen en/of nalaten kan het gaan om handelen en/of nalaten van zowel natuurlijke personen als rechtspersonen.

Seksuele intimidatie ("SI") is een vorm van GOG en dan dus specifiek met een seksueel aspect. Zedendelicten hebben ook binnen het strafrecht een apart regime door de eigenheid van dit soort gedragingen. Daarnaast is er voor SI al een bestaande blauwdruk. Daarom is ervoor gekozen om op dit moment dit onderscheid te houden, waarbij GOG de algemene regel is en SI de specifieke regel voor die vorm van GOG. Door de huidige verhouding geldt overigens wel dat de tuchtrechtelijke kaders die gelden voor GOG ook gelden voor SI, tenzij er voor SI specifieke uitzonderingen of aanvullingen zijn gemaakt (middels de blauwdruk SI).

Er is naast GOG en SI een breed scala aan integriteitsschendingen die plaats kan vinden binnen de sportcontext, waaronder matchfixing en doping. In deze gevallen geldt dat indien er specifieke integriteitsregels zijn (zoals voor matchfixing en doping) deze regels dan gelden (in aanvulling op algemene bepalingen). Wanneer er geen specifieke (integriteits-)regels zijn overtreden, kan bij een mogelijke integriteitsschending terug gegrepen worden op algemene bepalingen in de reglementen van een sportbond waaruit volgt dat een lid (of anderszins gebonden persoon) de belangen van de sport en/of sportbond niet mag schaden.

GOG tijdens wedstrijden/spelsituaties

Wanneer sprake is van een situatie tijdens een wedstrijd- en/of spelsituatie, is het niet noodzakelijk om te duiden of sprake is van GOG, aangezien er dan gehandeld wordt vanuit een oordeel van bijvoorbeeld een

scheidsrechter of een jury betreffende veelal de specifieke regels van de desbetreffende sport (bijvoorbeeld spelregels). De overtreding van zo een 'sportregel' kan leiden tot consequenties (door bijvoorbeeld een scheidsrechter en/of later tuchtrechtelijk). Als de scheidsrechter de situatie heeft waargenomen maar er geen consequenties aan verbindt (het scheidsrechterlijk oordeel is dat ingrijpen niet noodzakelijk is), dan is daarmee de (GOG) situatie afgedaan. In het geval er geen scheidsrechterlijk oordeel is geweest (bijvoorbeeld doordat er geen scheidsrechter aanwezig was of de situatie buiten zijn waarneming heeft plaatsgevonden), kan een situatie alsnog na afloop van de wedstrijd- en/of spelsituatie opgepakt worden.

Insteek definitie

Er is door de werkgroep bewust gekozen voor het woord 'grensoverschrijdend' en niet voor 'ongewenst'. De term grensoverschrijdend maakt duidelijk dat er sprake moet zijn van het schenden van een algemeen aanvaarde norm. Bij schending daarvan is een grens overschreden. Als gebruik gemaakt zou worden van de term 'ongewenst' wordt volgens de werkgroep de indruk gewekt dat het niet hoeft te gaan om een algemeen aanvaarde norm, maar om de norm van degene die iets als ongewenst heeft ervaren. Daarin zit een grotere mate van subjectiviteit en wordt het relevant of iemand een handelen of nalaten wel of niet als ongewenst (grensoverschrijdend) heeft ervaren. Iets wat de werkgroep onwenselijk acht. Ook als iemand een handelen of nalaten niet als grensoverschrijdend heeft ervaren, kan sprake zijn van GOG. Andersom geldt ook als een handelen en/of nalaten niet kwalificeert als GOG onder de voorgestelde definitie iemand iets wel kan hebben ervaren als grensoverschrijdend volgens de eigen normen. Ook een klacht daarover moet serieus worden genomen ook al kwalificeert het niet als GOG. Er kan voor de klager bijvoorbeeld behoefte zijn aan ondersteuning.

De definitie bevat bewust geen opsommingen en/of voorbeelden. Dit om te voorkomen dat bepaalde gedragingen mogelijk als meer relevant of ernstiger gezien kunnen worden omdat zij wel worden genoemd ten opzichte van andere gedragingen die niet worden genoemd. Ook is de definitie hiermee zo breed, open en tijdloos mogelijk gemaakt zodat deze niet hoeft te worden aangepast door veranderingen in maatschappelijke (of wettelijke) normen. De definitie is dus één algemene open norm en niet een heel specifiek normenkader.

De definitie dient ongewijzigd te worden opgenomen in de regelgeving van de sportbonden. Dit om te komen tot een eenduidige definitie en unificatie. Het is van belang dat de Nederlandse sport hierin eenheid en saamhorigheid laat zien.

In de definitie wordt gesproken over aantasting van de waardigheid en/of veiligheid. De term waardigheid is opgenomen om duidelijk te maken dat het gaat om de menselijke waardigheid en de sport streeft naar erkenning en bescherming hiervan. De term veiligheid is opgenomen om duidelijk te maken dat de sport uiteindelijk streeft naar een veilig sportklimaat. Daarbij kunnen er situaties zijn die niet direct de waardigheid aantasten maar wel kunnen worden gezien als onveilig, waardoor het wenselijk is om ook de term veiligheid op te nemen.

Normenkader GOG

Inleiding

Onderstaand normenkader bevat normen waarvan de sport vindt dat we zo met elkaar om dienen te gaan. Het gaat om normen die gelden voor eenieder binnen de sport. Het normenkader bevat algemeen aanvaarde maatschappelijke normen.

Het normenkader is niet specifiek bedoeld om juridisch te kunnen vaststellen of sprake is van GOG of niet. Het is vooral bedoeld om de praktijk een startpunt te geven dat desgewenst verder kan worden uitgewerkt (bijvoorbeeld in gedragscodes) en/of in afspraken hoe we met elkaar behoren om te gaan. Het is de basis voor de sport. Uiteraard kan bij signalen mede naar het normenkader (of een uitwerking daarvan) worden gekeken om te bepalen of sprake is van GOG.

Omdat sprake is van een basis, gaat het om hoofdlijnen en niet om een uitputtende opsomming. Het betreft de pijlers om in de praktijk met elkaar het gesprek aan te gaan. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld een dialoog en duidelijke afspraken over: aanraken alleen indien noodzakelijk, zorgvuldig omgaan met zaken als blessures en gewicht en bij voorkeur inschakelen van experts; terughoudend zijn met stemverheffing.

Onderstaand normenkader heeft een verplichtend karakter voor de sportbonden. Het normenkader laat daarbij onverlet een nadere aanvulling door de diverse sporten zonder dat daarbij afbreuk wordt gedaan aan deze minimumnormen voor de gehele sport. Het verplichtende karakter is er vooral om als sport collectief ons uit te spreken hoe we met elkaar behoren om te gaan en om duidelijk te maken dat de sport een verantwoordelijkheid voelt hierin en ook neemt.

In het normenkader wordt gesproken over 'iedereen'. Daarbij gaat het in eerste instantie om de leden (en aangeslotenen) van de sportbond. Er wordt bewust gekozen voor de term 'iedereen' omdat daarmee geen onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende groepen actief binnen de sport. Een onderscheid tussen bijvoorbeeld normen voor begeleiders en normen voor (top)sporters werd niet wenselijk geacht omdat daarmee de indruk kan ontstaan dat bepaalde normen voor bepaalde groepen minder relevant zijn. Bij voorkeur zou het normenkader onverkort ook moeten gelden voor anderen dan de direct bij de sportbeoefening betrokkenen, waaronder ouders en toeschouwers. Dat betekent dat sportbonden (en de verenigingen) ook voor hen tevoren duidelijk moeten maken dat dit normenkader geldt (of een uitgewerkte gedragscode). Dat gesproken wordt over 'iedereen' neemt natuurlijk niet weg dat niet iedereen zich daadwerkelijk zal houden aan het normenkader. Ook kan iemand anders vinden dat iemand niet handelt conform het normenkader. De term 'iedereen' gaat over de norm dat iedereen zo zou moeten handelen.

Normenkader GOG

Normen voor iedereen die actief is binnen de sport (onder andere functionarissen, officials, begeleiders (waaronder coaches) én (top)sporters).

Waar in dit normenkader gesproken wordt over hij/zijn kan daarmee ook zij/haar/hen worden bedoeld.

VEILIGHEID:

Iedereen spant zich in om een veilig sportklimaat te scheppen en te waarborgen. Een veilig sportklimaat is dan ook een individuele en collectieve verantwoordelijkheid.

INTEGRITEIT:

Iedereen gedraagt zich eerlijk en betrouwbaar.

RESPECT:

Iedereen gedraagt zich respectvol; zoals hij zelf door ieder ander zou willen worden behandeld.

Er is geen ruimte voor discriminatie op basis van afkomst, seksualiteit, religie of in welke andere vorm dan ook.

REGELS:

Iedereen kent de regels van de sport en handelt naar letter en geest van die regels.

PROFESSIONEEL:

Iedereen spant zich ervoor in om tijdig duidelijke afspraken te maken.

Iedereen neemt verantwoordelijkheid voor zijn kant van de wijze waarop met elkaar wordt omgegaan.

Iedereen houdt zich aan gemaakte afspraken.

GELIJKWAARDIGHEID:

Iedereen behandelt ieder ander als gelijkwaardig.

Verschil in hiërarchische positie en macht wordt onderkend en niet misbruikt.

BASISBEHOEFTE:

Iedereen kent en erkent de basisbehoeften van anderen en zichzelf: het recht op privacy, veiligheid, het behoud van menselijke waardigheid en lichamelijke integriteit.

Iedereen staat er open voor wanneer iemand anders zijn behoeften formuleert.

KWETSBARE GROEPEN:

Iedereen houdt rekening met kwetsbare mensen en groepen.

AANSPREKEN/NIET WEGKIJKEN:

Uitgangspunt is dat iedereen iemand aanspreekt wanneer hij constateert dat er sprake kan zijn van onveilige of mogelijk grensoverschrijdende situaties.

BENOEMEN:

Signalen worden door personen die daarvan kennisnemen aan de orde gesteld bij degene(n) die verantwoordelijk is (zijn) voor aanpak en oplossingen.

INFORMATIE:

Iedereen gaat zorgvuldig om met informatie, zeker wanneer die potentieel gevoelige zaken betreft en mensen kan beschadigen.

Routes bij signalen

Inleiding

Voor een sociaal veilige en integere sport is het belangrijk dat GOG op een passende, proportionele manier wordt aangepakt. Niet te lichtvaardig, maar ook niet met onnodig zware middelen. Wat passend is, hangt echter af van de specifieke situatie. Daarbij moet een sportbond steeds handelen vanuit het belang van een veilig sportklimaat en het belang van alle leden van die sportbond.

Er zijn binnen de sport diverse routes om signalen waarbij mogelijk sprake is van GOG te duiden en aan te pakken. Het tuchtrecht is er daar slechts één van. Ook kunnen er verschillende routes naast elkaar worden gebruikt. Hieronder staat niet-uitputtend een aantal routes benoemd met een korte toelichting. Een verdere uitwerking zal te vinden zijn in de handreiking “zorgvuldig omgaan met signalen rondom integriteit” die thans ontwikkeld wordt door NOC*NSF. Daarbij zal ook nader worden ingegaan op welke partijen kunnen ondersteunen.

Routes

- **Aanpak via gesprek/dialogo en of mediation**
In veel gevallen is het mogelijk en voldoende om naar aanleiding van signalen een goed gesprek te voeren. Er zijn ook diverse partijen die daarbij kunnen ondersteunen zoals het CVSNI, vertrouwenspersonen, een mediator of perspectief herstelbemiddeling.
- **Aanpak via het arbeidsrecht**
Wanneer er een arbeidsrechtelijke verhouding is, kan een signaal arbeidsrechtelijk worden opgepakt. Dat alles uiteraard zorgvuldig en met inachtneming van de arbeidsrechtelijke eisen en –regels die gelden. Het direct en allereerst benaderen van een HR-deskundige of arbeidsrechtsspecialist is wenselijk.
- **Aanpak via bestuurlijke maatregelen**
Een vereniging heeft de mogelijkheid om leden (en aangeslotenen) bestuurlijke maatregelen op te leggen zoals dat iemand een periode niet welkom is of het opzeggen van een lidmaatschap. Dat alles uiteraard eveneens zorgvuldig (bijvoorbeeld hoor en wederhoor) en niet overhaast.
- **Aanpak via het tuchtrecht**
Wanneer een signaal wordt opgepakt via het tuchtrecht, is het al dan niet aan een onafhankelijke aanklager en/of tuchtrechtelijke commissie (en eventueel beroepscommissie) om een oordeel te vellen.
- **Ondersteuning**
Omdat bij aanpak via het arbeidsrecht, via bestuurlijke maatregelen en/of via het tuchtrecht alleen bepaald wordt of een norm is geschonden en daarmee sprake is van GOG, en niet (of in geringe mate) hoe iemand het heeft ervaren, kan het wenselijk zijn om ruimte te bieden aan het benoemen van deze ervaring én daarbij ondersteuning te bieden. Ook indien de negatieve ervaring niet kwalificeert als schending van een norm waardoor sprake is van GOG. Die ondersteuningsbehoefte kan aanwezig zijn bij de klager, beklagde, getuigen en andere betrokkenen. Ook dan kan sprake zijn van de wenselijkheid van een gesprek, bijvoorbeeld via perspectief herstelbemiddeling.

Tuchtrechtelijke kaders

Inleiding

Hieronder volgen de tuchtrechtelijke kaders voor GOG. Wanneer bij deze kaders is aangegeven dat een bepaling dient te worden overgenomen in de regelgeving van de sportbond, is het daarmee niet toegestaan om van die tekst af te wijken (tenzij nadrukkelijk aangegeven). De reglementen van iedere sportbond zullen moeten worden aangepast op basis van deze verplichte bepalingen. In het geval een sportbond is aangesloten bij het Instituut Sportrechtspraak ("ISR") voor GOG, geldt dat het ISR de betreffende bepalingen over dient te nemen in de reglementen zoals het ISR die hanteert.

Definitie GOG

Grensoverschrijdend gedrag is elke vorm van handelen en/of nalaten dat als doel en/of gevolg heeft dat de waardigheid en/of veiligheid van één of meerdere personen wordt aangetast.

Iedere sportbond **dient** deze definitie **letterlijk** op te nemen in zijn regelgeving.

Handelen of nalaten

In de definitie van GOG is opgenomen dat het gaat om een handelen of nalaten. Hiermee wordt verduidelijkt dat ook niks doen GOG kan opleveren. Door deze verduidelijking wil de werkgroep zo veel mogelijk situaties ondervangen.

De werkgroep is van mening dat het niet wenselijk is om ook expliciet op te nemen dat sprake kan zijn van GOG door het bieden van gelegenheid aan een ander, aansporen tot, behulpzaam zijn, lijdzaam toezien, en dergelijke. Indien dergelijke gedragingen van medeplegen/medeplichtigheid zouden worden opgenomen, wordt naar de mening van de werkgroep te veel uitgegaan van strafrechtelijke principes. Dat neemt niet weg dat medeplichtigheid in sommige ernstige gevallen ook een op zichzelf staande sanctioneerbare grensoverschrijdende gedraging kan opleveren. In die gevallen kan de (aanklager van de) sportbond handelen. Sportbonden en het ISR worden **geadviseerd** om de reglementen hierop aan te passen en ten aanzien van GOG geen passages over medeplichtigheid op te nemen of te behouden.

Sanctioneren GOG

Iedere sportbond **dient** ervoor zorg te dragen dat GOG via het tuchtrecht sanctioneerbaar is. De sportbond dient duidelijk te maken dat bij GOG tuchtrechtelijk kan worden gehandeld en sancties kunnen worden opgelegd. De wijze waarop dit wordt vormgegeven (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf.

Aangezien de opbouw van reglementen en samenhang tussen reglementen verschilt van sportbond tot sportbond, is ervoor gekozen om niet een specifieke bepaling verplicht te stellen. Dit sluit mogelijk niet aan bij de bewoordingen en/of opbouw die een sportbond reeds hanteert. De volgende tekst kan wel in meer of mindere mate worden gebruikt:

In het algemeen zal strafbaar zijn een zodanig handelen of nalaten, dat:

- a. in strijd is met de Statuten, reglementen, spelregels en/of besluiten van organen van de [naam sportbond] en/of [naam internationale sportbond]; en/of*
- b. de belangen van de [naam sportbond] en/of de [naam sport] in het algemeen schaadt.*

Daarbij kan dan op een andere plek in een reglement de definitie van GOG worden opgenomen met daarbij de tekst:

Ieder lid (of op andere wijze aangeslotene) is verplicht zich te onthouden van GOG.

Voor de mogelijkheid om sancties op te leggen kan de volgende tekst in meer of mindere mate worden gebruikt, waarbij bij sommige bonden de aanklager sancties kan opleggen en in het andere geval niet. Het verdient **aanbeveling** om te verduidelijken of de aanklager schikkingen kan voorstellen en in hoeverre een geaccepteerde schikking een sanctie is of juist het vermijden van een sanctie.

Alleen de in het reglement [naam reglement] genoemde (aanklager), tuchtcommissie en in beroep de commissie van beroep [danwel naam van die strekking] zijn bevoegd sancties op te leggen zoals genoemd in [verwijzing naar reglement en artikel over sancties].

Hierbij wordt ook opgemerkt dat een variant van bovenstaande tekst reeds opgenomen zal zijn in reglementen van sportbonden.

Mogelijkheid tot tuchtrechtelijk handelen

Wanneer sprake is van een gedraging die mogelijk GOG oplevert, dient ook te worden bekeken of de betrokkene(n) op enige wijze gebonden is (zijn) aan de regels van de sportbond én of de gedraging heeft plaatsgevonden in een omgeving/context van de sportbond zodat de desbetreffende tuchtrechtelijke organen jurisdictie hebben. Het gaat om de vraag of de tuchtrechter van de sportbond bevoegd is. De volgende bepalingen dienen door iedere sportbond **verplicht** te worden opgenomen in zijn regelgeving, waarbij het sportbonden vrij staat om de woordkeuze van lid 1 aan te passen aan de eigen terminologie. Voor lid 2 geldt dit niet. Het verruimen van de bepaling onder lid 2 waardoor meer situaties onder het tuchtrecht vallen, is eveneens **niet** toegestaan.

1. *De persoon die zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan GOG dient ten tijde van de gedraging lid te zijn van de sportbond of op een andere wijze gebonden te zijn aan de (tucht)regelgeving van de sportbond; en*
2.
 - a. *Het GOG heeft plaatsgevonden binnen het verband van de sportbond, al dan niet in relatie tot sportbeoefening; en/of*
 - b. *Het GOG heeft plaatsgevonden buiten het verband van de sportbond maar waarbij wel sprake is van een in de sport ontstane (machts)relatie.*

Deze bepalingen rondom ontvankelijkheid en bevoegdheid verduidelijken wanneer een sportbond tuchtrechtelijk kan handelen. De reikwijdte van het tuchtrecht gaat niet verder dan de situatie dat iemand gebonden was aan de (tucht)regels van de sportbond toen er sprake was van een situatie waarbij mogelijk sprake was van GOG. Oftewel, iemand die beschuldigd wordt van GOG moet wel lid zijn van de sportbond op dat moment of op een andere manier gebonden zijn (zich onderworpen hebben aan het tuchtrecht). Bijvoorbeeld door een dienstverband, overeenkomst van opdracht of vrijwilligersovereenkomst waarin de (tucht)regels van de sportbond van toepassing zijn verklaard.

Daarnaast is het belangrijk vast te stellen of een situatie onder de verantwoordelijkheid van de sportbond valt. Is het aan de sportbond om op te treden? Daarbij is het uitgangspunt dat het moet gaan om een situatie 'binnen de sport'.¹

Eisen om GOG vast te stellen

Binnen het tuchtrecht is alleen sprake van GOG indien sprake is van opzet, schuld, nalatigheid of onzorgvuldigheid van de beklaagde.

Iedere sportbond is **verplicht** in zijn regelgeving deze eisen op te nemen. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf. De bepaling kan op diverse plekken in de regelgeving van sportbonden worden ondergebracht. De volgende tekst kan daarbij worden gebruikt:

Voor het strafbaar zijn is opzet, schuld, nalatigheid of onzorgvuldigheid vereist.

Verjaring

Omwille van de rechtszekerheid is het wenselijk dat er een verjaringstermijn is binnen het tuchtrecht. Verjaring moet echter niet leiden tot onrechtvaardige situaties of dat er onnodig te lang een onveilige situatie blijft voortbestaan, omdat mensen wachten met melden.

Voor GOG is iedere sportbond **verplicht** de volgende verjaringstermijnen op te nemen. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf. Daarbij dient de sportbond er rekening mee te houden dat duidelijk gemaakt wordt wanneer sprake is van een formele melding (alleen het benoemen of bespreken van een situatie is geen formele melding) of aangifte en bij wie binnen de sportbond dat dient te gebeuren (dat kan de aanklager zijn maar ook het bestuur bij sommige sportbonden). De volgende verjaringstermijnen gelden:

- 1. Er is sprake van verjaring wanneer het GOG heeft plaatsgevonden méér dan vier jaar voor de datum van ontvangst van een melding/aangifte door de sportbond tenzij strafrechtelijk een langere verjaringstermijn geldt voor de desbetreffende gedraging. Dan geldt deze langere verjaringstermijn.*
- 2. In afwijking van deze verjaringstermijn(en) onder 1. wordt een melding/aangifte wel in behandeling genomen indien sprake is van GOG bij een destijds minderjarige, mits deze persoon wel binnen vier jaar (danwel de langere strafrechtelijke verjaringstermijn voor de desbetreffende gedraging) na het bereiken van de leeftijd van éénnentwintig (21) jaar een melding/aangifte heeft gedaan.*
- 3. In afwijking van deze verjaringstermijn(en) onder 1. en 2. wordt een melding/aangifte wel in behandeling genomen wanneer in redelijkheid niet kan worden gevraagd van diegene dat binnen de verjaringstermijn melding/aangifte wordt gedaan door de psychische*

¹ Bij SI wordt op dit moment een bredere reikwijdte gehanteerd door het ISR in het reglement SI. Daarbij kunnen situaties die buiten de sport hebben plaatsgevonden toch tuchtrechtelijk worden behandeld. Hierbij werd gedacht aan situaties waarin iemand binnen het strafrecht veroordeeld is voor bijvoorbeeld pedofilie, waarbij dit vergriep buiten de sport heeft plaatsgevonden. Dan is het mogelijk om diegene via het tuchtrecht eveneens te sanctioneren. De werkgroep heeft zich afgevraagd in hoeverre dit noodzakelijk is, aangezien ook op andere manieren iemand kan worden geweerd (beëindiging lidmaatschap, andere bestuurlijke maatregelen, weren wegens geen VOG etc.). De meerwaarde van het tuchtrecht lijkt daarbij niet groot. Dit terwijl de hele brede reikwijdte er wel voor kan zorgen dat zaken onnodig het tuchtrecht in gaan. De werkgroep is dan ook van mening dat bij GOG de reikwijdte moet worden beperkt tot situaties 'binnen de sport'.

gesteldheid van diegene verband houdende met het onderwerp van de melding/aangifte. In dergelijke gevallen geldt een verjaringstermijn van 20 jaar vanaf het moment dat het GOG heeft plaatsgevonden, tenzij er een langere strafrechtelijke verjaringstermijn geldt voor de desbetreffende gedraging.

Het hanteren van een verjaringstermijn biedt bescherming aan personen om niet eindeloos te kunnen worden aangesproken en zorgt voor duidelijkheid richting alle betrokkenen. De werkgroep heeft er daarom bewust voor gekozen een verjaringstermijn te hanteren en niet uit te gaan van een situatie waarin iemand zich binnen bekwame tijd moet melden. Een dergelijke open termijn zou te veel rechtsonzekerheid met zich brengen voor partijen. De termijn moet echter wel redelijk zijn, ook voor de melder, zodat iemand een redelijke tijd heeft om een melding/aangifte te doen.

Verder moet verjaring niet leiden tot onrechtvaardige situaties, zoals wanneer iemand niet wist (en niet had hoeven weten) dat er sprake was van een mogelijk tuchtrechtelijk sanctioneerbaar feit. Dit kan met name een rol spelen bij de jeugdige leeftijd van een sporter, waardoor niet hoeft en mag worden verwacht dat die sporter zich bewust is van het GOG. Juist ook omdat in de sport veel sporters die de leeftijd van 18 jaar bereiken nog wel binnen een jeugdteam actief zijn en om rekening te houden met de ontwikkeling van een 18-jarige, is ervoor gekozen om de “volwassen” leeftijd op 21 jaar te stellen.

Ook de psychische gesteldheid kan een reden zijn om de verjaringstermijn niet te hanteren, echter ook daar wil de werkgroep wel een maximumtermijn hanteren voor de rechtszekerheid. Daarbij is aansluiting gezocht bij de maximale verjaringstermijnen van zedendelicten (waarbij een maximumtermijn geldt van 20 jaar en bepaalde zedendelicten niet verjaren, waardoor ook de strafrechtelijke termijn genoemd wordt). Daarnaast geldt bij de psychische gesteldheid dat sprake moet zijn van een psychische gesteldheid die verband houdt met het onderwerp van de melding/aangifte.

Tot slot is het onwenselijk dat voor één incident strafrechtelijk en tuchtrechtelijk verschillende verjaringstermijnen gelden. Indien een gedraging binnen het strafrecht nog te vervolgen is, zou het onwenselijk zijn dat de sport niet meer kan handelen.

(Terzijde: voor civielrechtelijke verjaring gelden ‘eigen’ termijnen die andersoortige belangen dienen.)

De werkgroep is zich ervan bewust dat de bepalingen rondom verjaring mogelijk niet altijd recht doen aan de omstandigheden van een geval. De Nederlandse wet biedt daarvoor uitkomst. Iemand heeft altijd de mogelijkheid om een beroep te doen op de redelijkheid en billijkheid van artikel 2:8 BW. Gevallen die volgens de bepalingen rondom verjaring niet meer in behandeling kunnen worden genomen, zouden dan indien sprake is van evident schrijnende gevallen alsnog kunnen worden behandeld.

Door te werken met een systeem waarbij er rekening gehouden wordt met de jeugdige leeftijd en/of de psychische gesteldheid van een persoon én ook vanuit de redelijkheid en billijkheid wordt gekeken naar de verjaringstermijn wil de werkgroep recht doen aan zowel de positie van een persoon die een melding/aangifte doet als degene over wie het gaat. Ook wordt rekening gehouden met het strafrechtelijk equivalent om te voorkomen dat binnen de sport sprake zou zijn van onredelijk korte verjaringstermijnen. Bij ernstige situaties van discriminatie zoals belediging van een groep mensen vanwege hun ras, geaardheid en dergelijke is bijvoorbeeld sprake van een misdrijf met een verjaringstermijn van 6 jaar. De werkgroep is van mening dat zelfs zonder het expliciet vaststellen of sprake is van dit strafrechtelijke vergrijp aansluiting gezocht kan worden bij die verjaringstermijnen. Het is daarbij aan het tuchtrecht om te bekijken of die

aansluiting redelijkerwijs mogelijk is. Tot slot wil de werkgroep benadrukken dat naast het tuchtrecht er ook andere oplossingsmogelijkheden voorhanden zijn die ook na de verjaringstermijn beschikbaar zullen zijn, zoals mediation of andere vormen van gespreksbemiddeling. Bij meerdere gevallen van GOG van langer geleden zijn dergelijke methoden al naar tevredenheid van betrokkenen ingezet.

Inwerkingtreding

Wanneer een sportbond de reglementaire wijzigingen heeft doorgevoerd, hebben die bepalingen werking voor gedragingen vanaf de inwerkingtreding van deze wijzigingen. De werkgroep ziet aanleiding om de hiervoor voorgestelde bepalingen niet met terugwerkende kracht te laten gelden. Voor de voorspelbaarheid en duidelijkheid is er dan ook voor gekozen om deze bepalingen te laten gelden voor situaties die na de inwerkingtreding plaatsvinden. Voor oudere meldingen gelden de reglementaire bepalingen van voor de inwerkingtreding van het nieuwe reglement. Iedere sportbond is **verplicht** om in zijn regelgeving deze inwerkingtreding zonder terugwerkende kracht op te nemen. De wijze waarop dit wordt opgenomen (en de woordkeuze) is aan de sportbonden zelf.